

Oktober

Safraan

Inschrijven: [Inschrijven voor de nieuwsbrief](#)

Nieuwsbrief van de "Werkgroep Stinzentuin Mildenburg"

Vrijwilligers van het Zuid-Hollands Landschap

O.l.v. René Vervoort en bestaat verder uit

Erik de Boer, Corrie Engelblik, Tienieke Bosker

Michael van der Kaay en Peter Moree

Nieuwsbrief Stinzentuin Mildenburg

Redactie: Jan Engelblik

Website: www.stinzentuin-mildenburg.nl

Contact: webmaster@stinzentuin-mildenburg.nl

Uitschrijven: [Uitschrijven van de nieuwsbrief](#)

De geschiedenis van saffraan

René Vervoort

De safraankrokus bloeide deze maand in de Stinzentuin Mildenburg.

De geschiedenis van de saffraankrokus is niet helemaal zeker. Veel mensen geloven dat de *Crocus Sativus* een mutatie is van *Crocus Cartwrightianus*, een krokus soort die destijds in Griekenland in het wild voorkwam, en werd geselecteerd en gedomesticeerd in Kreta tijdens de late Bronstijd.

Zeker is dat de saffraanteelt al meer dan 4000 jaar oud is.

De oude Grieken gebruikten saffraan vanwege de aromatische eigenschappen en vanwege zijn kleur eigenschappen. De meerderheid van de bevolking van het oude Griekenland had zwart haar, en omdat de favoriete haarkleur blond was, gebruikten ze gele kleurstoffen om hun haar te verven. Ze gebruikten een mengsel van saffraan en kalium water.

vervolg op pagina 3

In Griekenland, werden ook fresco's gevonden waarop de saffraanoogst wordt weergegeven, daterend uit 1600-1500 voor Christus, zoals het beroemde fresco in het paleis van Knossos op het eiland Kreta.

Saffraan was ook al bekend bij de oude Egyptenaren. Farao's gebruikten saffraan als smaakmaker en als afrodisiacum.

Tevens gebruikten ze het om hun baden, huizen en tempels te parfumeren. In het late Hellenistische Egypte gebruikte Cleopatra saffraan in haar baden zodat het liefdesspel nog aangenamer zou zijn.

In het oude Perzië werd de teelt van saffraan aanzienlijk uitgebreid. Het werd geteeld in Derbena en Isfahan in de 10e eeuw voor Christus. Er zijn daar saffraandraadjes ontdekt die ingeweven waren in oude koninklijke Perzische tapijten en in lijkwaden.

Darius de Grote van Perzië (500 voor Christus) gaf opdracht aan zijn gouverneurs om er op toe te zien dat

saffraancrocus werd geplant in de verre noordelijke regio's van het Perzische Rijk (in de Kaukasus). Vanwege zijn waarde is saffraan altijd een symbool van rijkdom en elegantie geweest. De heersende klassen van de oude keizerrijken gebruikten het om hun voedsel meer smaak te geven, om hun gewaden te verven en hun balzalen te parfumeren. Saffraan werd door de oude Perzische gelovigen ritueel geofferd om hun goden te aanbidden en als medicijn. Later werd Perzische saffraan veel gebruikt door Alexander de Grote en zijn troepen tijdens hun veldtochten door Azië. Ze mengden saffraan met thee en aten saffraanrijst. Alexander zelf gebruikte saffraan vooral in zijn warme badwater, omdat hij dacht dat het zijn vele wonden zou genezen. Ten minste 500 jaar voor Christus, had de saffraan teelt zich ook verspreid vanuit Perzië naar het oosten van India. Daar werd besloten, na de dood van Boeddha, dat de

vervolg op pagina 4

gewaden van boeddhistische priesters voor altijd met saffraan gekleurd moesten worden.

In de loop van 100 jaar voor Christus werd er ook saffraan uit Perzië naar China geëxporteerd, samen met komkommers, uien, jasmijn en wijnstokken. Het Romeinse Rijk importeerde zijn saffraan natuurlijk ook uit Perzië.

Bij de val van het Romeinse Rijk, werd de saffraanteelt door de Moren in Europa geïntroduceerd, eerst in Spanje en later in delen van Frankrijk en Zuid-Italië.

René Vervoort

Bosanemoon

Anemone nemorosa

De bosanemoon groeit vaak op lemige, kleiige of sterk humeuze bosbodems met in het winterhalfjaar hoge grondwaterstanden.

De overblijvende plant met ondiepe wortelstokken groeit vooral in loofbos, maar wordt ook wel gevonden in houtwallen, bermen, kanaaloevers, slootkanten, langs beken en soms in hooilanden.

Normaal bloeit de bosanemoon in het voorjaar. Nu zijn er tot onze verbazing in deze tijd van het jaar ook een paar bloeiende in de stinzentuin te vinden. De natuur is steeds vol verrassingen.

cyclamen hederifolium

Na de bloei verschijnen de zaden. Deze cyclaam heeft een heel eigen manier om zijn zaden te beschermen: de bloem stengel krult zich op tot een spiraaltje, waarbinnen het zaadje beschermd is. Elk zaad is voorzien van een 'mierenbroodje', een zoet stukje materiaal. In het voorjaar komen de mieren die mierenbroodjes verzamelen en zo zaaien ze -en passant- de cyclamen her en der in de border. Bron: 't Groentje

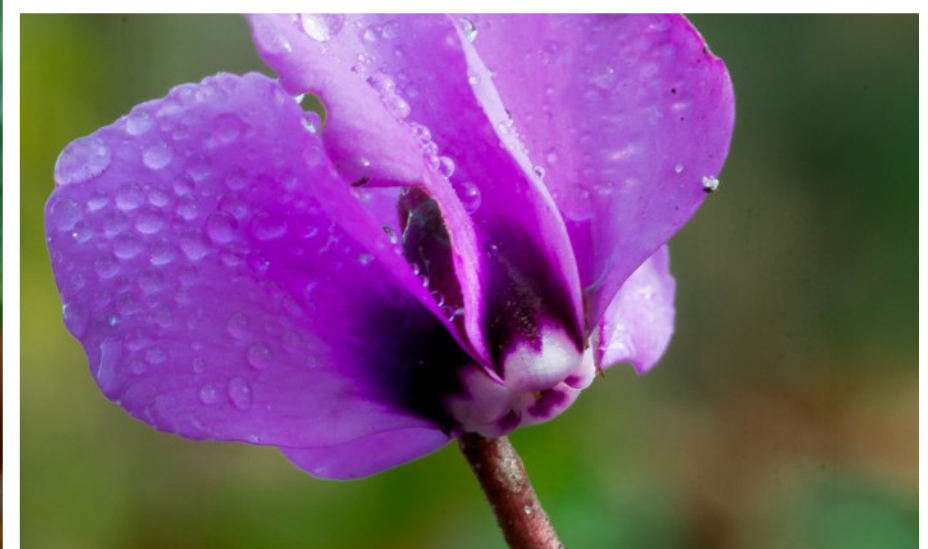
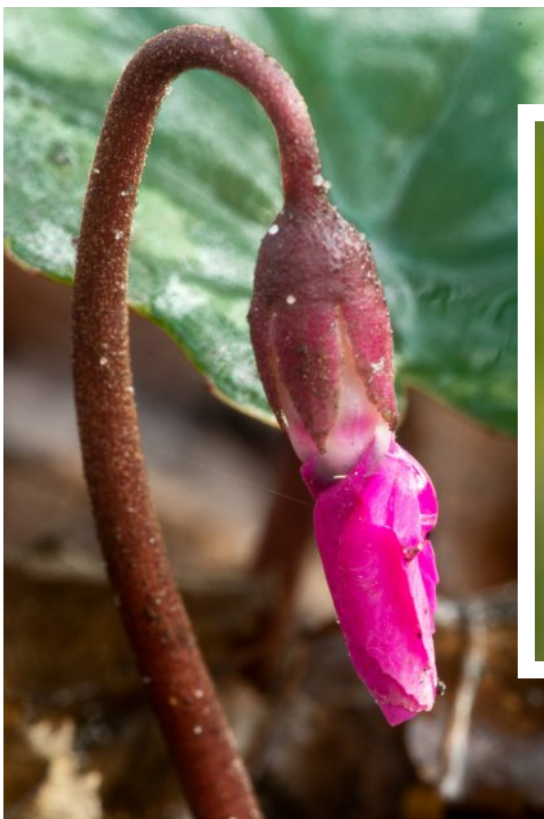
Cyclamen coum

Bloeitijd: november - februari (De cyclaam van Coa - Oost Sicilië)

Het is een welkome bloeiende cyclaam in de Stinzentuin, veelal vlak langs de paden te bewonderen en komt dan ook elk jaar in onze nieuwsbrief terug.

De coum wordt gevonden van Bulgarije tot Israel, zowel in kust- als bergstreken.

Is een zeer variabele soort. De bladeren zijn rond of niervormig met of zonder witte tekening. Zij komen in de herfst uit en blijven tot het einde van de lente. De bloemen, die meer gedrongen zijn dan die van andere soorten, kunnen bloeien van eind december tot midden april. De kleur van de bloemen varieert van wit tot magenta met een paarsachtige vlek aan de basis; Cyclamen coum albissimum, met glanzende egaal groene bladeren, heeft puur witte bloemen (zonder vlek aan de basis)

Kardinaalsmuts

Euonymus

Aan de groen blijvende bast van stammen, takken en twijgen is de wilde kardinaalsmuts, *Euonymus europaeus*, ook te herkennen als de weinig opvallende bloemen er nog niet zijn.

Na de ontwikkeling van de vruchten herken je de kardinaalsmuts helemaal gemakkelijk want de rood en oranje gekleurde mutsvormige vruchten vallen erg op in de loofbossen waar de plant staat.

Het Latijnse woord betekent de '*Europese tegoedernaam bekend staande plant*', wat ironisch bedoeld is. Daarmee wordt gedoeld op het gif van de vruchten dat vroeger gebruikt werd om hoofdluizen te verdelgen. In Nederland en België komen wij kardinaalsmuts tegen in haagbeukbossen, langs oude beken en vooral in de duinen

van Noord- en Zuid-Holland. Het hout is erg bestendig tegen slijtage en daarom werden van dit hout vroeger spoelen gemaakt voor het spinnen van textiel en katrollen voor in molens. De Engelstalige naam *spindle tree* is hiervan afgeleid.